

Servicedocument VO examens - aanpak Coronavirus Aanvulling op servicedocument versie 2 slaag-zakregeling, 15 mei 2020

Inleiding

Met dit servicedocument ontvangen scholen opnieuw nadere informatie over de uitwerking van de maatregel¹ dat het centraal examen in het schooljaar 2019-2020 niet doorgaat. Onderstaande informatie is alleen van toepassing op leerlingen die dit schooljaar het eindexamen (in één of meerdere vakken) afleggen. Dit document is een aanvulling op de uitgangspunten van de slaag-zakregeling zoals beschreven in versie 2 en bevat een specifieke uitwerking op deelonderwerpen (met name op de RV-toets) en meer technische aspecten. De formele slaag-zakregeling, vastgelegd in het Besluit eindexamens voortgezet onderwijs 2020, wordt tegelijkertijd gepubliceerd.

Deze aanvullingen hebben geen betrekking op de staatsexamens. Vso-scholen en individuele kandidaten ontvangen hierover aparte informatie, ook naar aanleiding van het Tweede Kamer debat van 13 mei. Hierop is één uitzondering. In versie 2 van het servicedocument staat foutief vermeld dat de mondelinge college-examens in juni starten. Deze starten echter, net als andere jaren, in juli.

RV-toetsen

RV-toetsen voor beroepsgerichte keuzevakken

- In het servicedocument versie 2 is opgenomen dat bb- en kb-leerlingen een RV-toets mogen doen voor het beroepsgericht profielvak en twee avo-vakken. GI-leerlingen mogen voor twee vakken een RV-toets doen.
- Daarnaast is in het servicedocument vermeld dat een leerling ook de keuze kan maken om een RV-toets te doen voor vakken waarbij in de reguliere situatie alleen een SE wordt afgenomen. Dit betreft onder andere de beroepsgerichte vakken.
- Dit heeft tot de keuze geleid dat deze leerlingen een RV-toets mogen maken voor het beroepsgerichte profielvak en daarnaast en los daarvan voor twee andere vakken. Hieronder vallen ook de beroepsgerichte keuzevakken. Voor GI-leerlingen blijft gelden dat zij voor twee vakken een RV-toets mogen doen.
- Overigens ligt het niet voor de hand dat leerlingen ervoor kiezen om een RV-toets voor een beroepsgericht keuzevak te doen, omdat het resultaat van de RV-toets maar beperkt meetelt bij de bepaling van het combinatiecijfer vanwege het feit dat verschillende vakken in dit combinatiecijfer meewegen. Een goed resultaat op een RV-toets voor een beroepsgericht keuzevak heeft dus maar beperkt effect op de uitslag.
- Mocht een leerling het verzoek doen om een RV-toets voor een beroepsgericht keuzevak te doen, is het advies dat school en leerling samen bekijken of dit inderdaad opportuun is.

RV-toets en vervroegd examen in eerder schooljaar

- Eerder behaalde eindcijfers (bijvoorbeeld bij leerlingen die gespreid examens doen) kunnen niet worden opengebroken. Het volledige eindcijfer, inclusief het CE-resultaat, wordt betrokken bij de bepaling van de uitslag. Leerlingen kunnen geen RV-toets doen voor deze vakken. Een uitzondering hierop zijn leerlingen die vervroegd examens hebben afgelegd in het voor- of voorvoorlaatste leerjaar. Dat kunnen individuele leerlingen zijn die in het

---

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z05514&did=2020D11480

reguliere voortgezet onderwijs één of meerdere vakken vervroegd afsluiten of leerlingen die vanwege schooleigen beleid vakken al in het voorexamenjaar afsluiten.²

- Als een dergelijke leerling besluit om voor dit vak of deze vakken een RV-toets te doen, dan wordt als volgt het eindcijfer bepaald:
  - o het cijfer voor de RV-toets wordt bepaald op één decimaal en telt voor 50% mee, het eerder behaalde SE-cijfer voor dat vak telt ook voor 50%. Beide cijfers worden gemiddeld en dat is het nieuwe eindcijfer. Het eerder behaalde CE-resultaat komt in dat geval ook niet op de cijferlijst.
  - o Dit geldt niet als het gemiddelde resultaat lager is dan het eerdere eindcijfer. In dat geval blijft het eindcijfer gelijk aan het eerder behaalde eindcijfer (op basis van SE en CE).

Mogen RV-toetsen worden gedaan voor vakken met alleen een SE die in een vorig schooljaar zijn afgesloten (als gevolg van programmering door de school)?

- Scholen kunnen ervoor kiezen om vakken zonder CE (bv. CKV en maatschappijleer) zo te programmeren dat leerlingen het vak in het voorlaatste jaar (of eerder) afsluiten.
- Ook voor deze vakken mag een RV-toets worden gemaakt.

Mag het resultaat voor het profielwerkstuk ook worden verbeterd met een RV-toets?

- Ja, dat mag.
- Overigens ligt het niet voor de hand dat havo- en vwo-leerlingen hiervoor gaan kiezen, omdat het resultaat van de RV-toets maar beperkt meetelt voor de bepaling van het combinatiecijfer waarvan het resultaat op het profielwerkstuk onderdeel uitmaakt. Een goed resultaat op het profielwerkstuk heeft dus maar beperkt effect op de uitslag.
- Mocht een leerling het verzoek doen om een RV-toets voor het profielwerkstuk te doen, is het advies dat school en leerling samen bekijken of dit inderdaad opportuun is.

RV-toets en handreiking CITO

CITO heeft een handreiking opgesteld die scholen kunnen benutten bij het construeren en becijferen van de RV-toetsen. Het gebruik van deze handreiking is niet verplicht, het is een hulpmiddel. De handreiking is te vinden op <https://www.cito.nl/onderwijs/voortgezet-onderwijs/centrale-examens-voortgezet-onderwijs/schoolexamens-online-hulp-docenten-rv-toets>.

Is een RV-toets één toets of kunnen het ook meerdere toetsen zijn?

Het is één toets die ook als één geheel meetelt. Wel kan de toets uit verschillende onderdelen bestaan die verschillende vaardigheden kunnen toetsen.

Moet de RV-toets voor iedere leerling hetzelfde zijn?

Ja, de school maakt per vak één RV-toets die voor het betreffende vak wordt ingezet. Leerlingen die buiten hun wil om, bijvoorbeeld vanwege ziekte, de RV-toets in eerste instantie niet kunnen maken, moet voor het eind van de zomervakantie in de betreffende regio de gelegenheid krijgen om alsnog een RV-toets te maken. De school kan ervoor kiezen om in dit geval een nieuwe toets te maken.

Als een leerling vervroegd examen doet in het beroepsgericht profielvak en dit jaar een RV-toets voor dit vak maakt, mag hij dit vak dan volgend jaar herkansen via het CSPE?

Ja, dat mag. Als een leerling dit schooljaar alleen een RV-toets voor het beroepsgerichte profielvak doet, dan behoudt de leerling volgend jaar nog de reguliere herkansingsmogelijkheden net zoals die gelden voor leerlingen die dit schooljaar geen RV-toets hebben gedaan (namelijk voor bb- en kb-leerlingen één herkansing voor het cspe en één herkansing voor een avo-vak en voor gl-leerlingen één herkansing).

Als een bb- of kb-leerling gespreid examen doet, welke herkansingsmogelijkheden heeft deze leerling dan?

---

² Dit geldt niet voor vavo- of staatsexamenkandidaten die verspreid over meerdere jaren certificaten behalen. Dat is geen vorm van vervroegd examen.

- In schooljaar 2019-2020 geldt voor bb- en kb-leerlingen die gespreid examens doen dat zij kunnen deelnemen aan maximaal twee RV-toetsen voor avo-vakken en één RV-toets voor een beroepsgericht vak, waarbij het steeds vakken betreft waarin de leerling dit schooljaar eindexamen heeft gedaan.³
- Als dit jaar het eerste jaar van het gespreid examen is, kunnen leerlingen volgend schooljaar (het tweede jaar van het gespreid examen) deelnemen aan de reguliere herkansing van dat jaar. Dit betekent dat zij één avo-vak mogen herkansen en hun cspe indien ze hun beroepsgericht profielvak in hun tweede jaar afronden.

Een leerling heeft in een eerder schooljaar vervroegd examen gedaan en dat vak toen al herkanst. Hoeveel RV-toetsen mag deze leerling dit schooljaar nog maken?

- Leerlingen die vervroegd examen afleggen in het voor- of voorvoorlaatste leerjaar hebben in de reguliere situatie één herkansingsmogelijkheid. Meestal wordt deze pas ingezet in het eindexamenjaar omdat dan van alle vakken het eindexamen zijn afgerond en goed kan worden ingeschat welk vak moet worden herkanst.
- In het geval dat een leerling het vak waarin in een eerder schooljaar vervroegd examen is gedaan, toen reeds heeft herkanst, kan de leerling dit jaar nog deelnemen aan één RV-toets. Wanneer het een bb- of kb-leerling betreft, kan de leerling dit jaar nog deelnemen aan twee RV-toetsen (twee voor avo-vakken of één voor een avo-vak en één voor een beroepsgericht vak, afhankelijk van de aard van het vak dat in een eerder leerjaar al herkanst is).

Mag een leerling twee RV-toetsen inzetten voor hetzelfde vak?

Nee, dit mag niet.

Mag een vavo-kandidaat RV-toetsen doen voor vakken waarvoor hij of zij dit schooljaar niet bij het vavo stond ingeschreven?

Nee, dat mag niet. Een vavo-kandidaat mag alleen RV-toetsen doen voor vakken waarvoor hij of zij dit schooljaar bij het vavo ingeschreven stond.

Overige zaken

Afronding behaalde resultaten

Dit schooljaar gelden de volgende regels bij het afronden van de behaalde resultaten:

- *Stap 1:* het SE-resultaat wordt per vak eerst afgerond op één decimaal. Deze afrondingswerkwijze op één decimaal wijkt voor vakken die normaal alleen met een SE worden afgerond af van de reguliere situatie. Dit gebeurt omdat ook voor deze vakken een RV-toets kan worden ingezet. Hiervoor is het nodig dat er een SE-resultaat op één decimaal beschikbaar is. Indien de tweede decimaal een 4 of lager is, blijft de eerste decimaal staan en vervalt de tweede decimaal. Indien de tweede decimaal een 5 of hoger is, wordt de eerste decimaal met 1 verhoogd en vervalt de tweede decimaal. Dit getal met één decimaal wordt vermeld op de cijferlijst in de kolom 'schoolexamen'.
- *Stap 2:* Voor de uitslagbepaling worden de SE-cijfers na stap 1 als volgt afgerond op een geheel getal: indien de uitkomst van de berekening bij stap 1 niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.

Optioneel (in het geval van een RV-toets):

- *Stap 3:* Het resultaat op de RV-toets wordt bepaald op een getal met één decimaal.
- *Stap 4:* Het resultaat op de RV-toets en het eerdere SE-eindcijfer (beide op één decimaal) worden gemiddeld en afgerond op één decimaal conform de afronding zoals beschreven in stap 1. Vervolgens wordt afgerond op een geheel getal, zoals beschreven in stap 2.

Eventueel:

- *Stap 5:* Indien het resultaat van stap 4 lager is dan het eerder bepaalde SE-eindcijfer, dan geldt dit SE-eindcijfer als eindcijfer. Let op: indien de leerling in een eerder schooljaar

³ Het betreft hier de kandidaten als bedoeld in artikel 59 EBVO, die omdat ze langdurig ziek zijn in het laatste leerjaar, of ten gevolge van een bijzondere, van hun wil onafhankelijke omstandigheid niet in staat zijn geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamen gedurende het laatste leerjaar te volgen.

vervroegd examen heeft gedaan in het betreffende vak wordt in dit geval teruggevallen op het eerdere eindcijfer op basis van SE en CE.

Dit wordt met onderstaande tabel nader geïllustreerd.

Nr	Situatie	Regel	Vb 1	Vb 2	Vb 3
01	Afronding gewogen gemiddelde schoolexametoetsen inclusief schooleigen herkansingen	Het eindcijfer van het schoolexamen wordt op één decimaal bepaald.	5,32 wordt 5,3	5,35 wordt 5,4	5,57 wordt 5,6
02	Afronding van eindcijfer SE (zonder RV-toets)	Het eindcijfer wordt afgerond naar een heel getal. Hierbij gelden de volgende afrondingsregels: het getal wordt naar beneden afgerond als het cijfer achter de komma een 4 of lager is. Het getal wordt naar boven afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is.	5,3 wordt 5	5,4 wordt 5	5,6 wordt 6
03	Cijfer RV-toets	Het RV-toetsresultaat wordt bepaald op een getal met één decimaal.	5,6	5,6	5,6
04	Afronding van SE-eindcijfer met RV-toets	Het eerdere schoolexamenresultaat met één decimaal (zie nr 01) wordt gemiddeld met het resultaat van de RV-toets en bepaald op 1 decimaal volgens de afrondingsregels van nummer 1. Vervolgens wordt afgerond naar een geheel getal volgens de afrondingsregel van nr 02.	5,3+5,6 wordt 5,45 en vervolgens afgerond naar 5,5 en vervolgens afgerond naar 6	5,4+5,6 wordt 5,5 en vervolgens afgerond naar 6	5,6+5,6 wordt 5,6 en vervolgens afgerond naar 6

Cijferlijst

- Dit jaar worden dezelfde cijferlijsten uitgegeven als in andere jaren. Voor de vakken die dit jaar, dus zonder CE zijn afgerond, blijft de betreffende positie op de cijferlijst leeg.
- Voor vakken waarvoor in een eerder schooljaar wel een CE-resultaat is behaald, wordt dat resultaat op de cijferlijst vermeld. Dit geldt niet voor kandidaten die in een eerder schooljaar vervroegd examen hebben gedaan en hun resultaat met een RV-toets hebben verbeterd. In dat geval wordt het CE-resultaat niet vermeld, maar wordt het RV-resultaat verwerkt in het SE-cijfer (zie hieronder).
- Resultaten op eventuele RV-toetsen worden niet apart op de cijferlijst vermeld, maar worden verwerkt in het SE-eindcijfer, conform de daarvoor geldende berekeningswijze.

Registratie in BRON

- De manier waarop dit schooljaar het eindexamen wordt afgerond, heeft gevolgen voor de registratie in BRON.

- Voor de wijze waarop de registratie dit schooljaar dient te geschieden, geldt het volgende:
  - o Na 11 mei mag het niveau bij de inschrijving (leerweg en schoolsoort) niet meer gewisseld worden.
  - o U kunt dit jaar geen herkansingen CE doorgeven, er is immers geen CE.
  - o De deadline voor het uitwisselen van de SE-cijfers is 4 juni.
  - o Lever de uitslag pas als deze definitief is vastgesteld. De uitslag moet binnen 2 weken na de definitieve vaststelling aan BRON worden geleverd.
  - o Gaat de leerling nog een resultaatverbeteringstoets (RV-toets) doen, dan geldt het volgende: voor de SE-cijfers geldt ook de deadline van 4 juni. Maar de uitslag en het nieuwe SE-cijfer levert u binnen 2 weken na het vaststellen uit met BRON.
  - o Scholen schrijven geslaagde leerlingen niet eerder dan 4 juni uit. Hiermee worden consequenties voor de leerplicht of de tegemoetkoming voor ouders of meerderjarige leerlingen voorkomen.
  - o Het juist vastleggen en vullen van het examenjaar waarin een vak is afgerond is dit jaar, net als andere jaren, belangrijk.
- Let op: dit bijzondere examenjaar en de extra mogelijkheid om RV-toetsen te doen, zorgen hoogstwaarschijnlijk voor meer mutaties in BRON dan in andere jaren. Dit betekent dat wijzigingen op eerdere cijferleveringen dit examenjaar niet gemeld hoeven worden bij de Inspectie.

Wat moet een school doen als afronding van het PTA niet uiterlijk 4 juni lukt?

- De school meldt zich uiterlijk 28 mei bij de inspectie als zij het niet redden om het PTA uiterlijk 4 juni af te ronden voor een grotere groep leerlingen. Als dit individuele of enkele leerlingen betreft, is een melding niet nodig. De school levert bij de melding een plan van aanpak op over hoe en binnen welke termijn zij wel de schoolexamens gaat afronden.
- De school moet voldoende mogelijkheid bieden om RV-toetsen af te ronden, ook als de afronding van het schoolexamen doorloopt na 4 juni.

Hoe om te gaan met leerlingen in het derde leerjaar die dit schooljaar het beroepsgerichte profielvak hebben gevolgd en het ook dit schooljaar willen afronden?

- In het algemeen geldt dit schooljaar dat de SE's voor leerlingen die in hun eindexamenjaar zitten tot en met 4 juni kunnen worden afgenomen, maar voor de toetsing van de beroepsgerichte profielvakken in het derde leerjaar is dat anders. De SE-toetsen hiervoor mogen tot de start van de zomervakantie worden afgenomen, zodat scholen en leerlingen net als in andere schooljaren hiervoor meer tijd hebben.
- Scholen moeten bij het inplannen van de SE's wel rekening houden met het feit dat er in diezelfde periode ook nog ruimte is voor het eventueel afnemen van RV-toetsen voor dit vak.

Hoe om te gaan met individuele leerlingen die normaal het derde tijdvak benutten om alsnog hun diploma te behalen?

Waar het leerlingen betreft die buiten hun wil om, bijvoorbeeld wegens ziekte, niet de gelegenheid hebben gehad om voor de zomervakantie hun SE's en/of hun RV-toetsen af te ronden, bieden scholen aan hen de gelegenheid om de afronding nog uiterlijk voor het eind van de zomervakantie te realiseren.

Hoe moeten scholen omgaan met het buitenschools praktijkgedeelte van bb-leerlingen die een leerwerktraject (lwt) doen?

Voor lwt-leerlingen bestaat een groot deel van hun opleiding in de bovenbouw van vmbo-bb uit een buitenschools praktijkgedeelte (minimaal 640 klokuren, verzorgd in 80 dagen, en maximaal 1280 klokuren, verzorgd in 160 dagen). Sommige leerlingen zullen het buitenschools praktijkgedeelte vanwege het coronavirus niet volledig hebben kunnen afronden. Dit is geen reden om een leerling het diploma te onthouden. Het is in die zin vergelijkbaar met de voorgeschreven onderwijstijd, waarbij scholen op dit moment ook niet aan het onmogelijke gehouden worden. Om het lwt-traject succesvol te kunnen afronden, moet het buitenschools praktijkgedeelte tot 16 maart gevolgd zijn. Het is dus nadrukkelijk geen optie om bb-leerlingen waarvoor tot nu toe geen lwt-traject was voorzien alsnog via deze route te laten slagen.